

Wrocław, dnia 24 stycznia 2012 r.

**Pan
Grzegorz Rychter
Prezes Zarządu
Karkonoskiej Agencji
Rozwoju Regionalnego S.A.
w Jeleniej Górze**

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

Na podstawie art. 2 ust. 3 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli (Dz. U. z 2007 r. Nr 231, poz. 1701 ze zm.), zwanej dalej ustawą o NIK, Najwyższa Izba Kontroli Delegatura we Wrocławiu skontrolowała Karkonoską Agencję Rozwoju Regionalnego S.A. w Jeleniej Górze, zwaną dalej KARR, w zakresie udzielania pomocy dla przedsiębiorców z województwa dolnośląskiego i lubuskiego, którzy zostali poszkodowani w wyniku powodzi z 2010 r.

W związku z kontrolą, której wyniki zostały przedstawione w protokole podpisanym 2 stycznia 2012 r., Najwyższa Izba Kontroli, stosownie do art. 60 ustawy o NIK, przekazuje Panu Prezesowi niniejsze wystąpienie pokontrolne.

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie udzielanie przez KARR pożyczek przedsiębiorcom poszkodowanym w skutek powodzi z 2010 r., zwracając jednak uwagę na uchybienia dotyczące:

- dokumentów wymaganych jako załączniki do wniosku o udzielenie pożyczki,
- terminu zawarcia umowy pożyczki i terminu przekazywania środków pieniężnych.

Powyższą ocenę uzasadniają następujące uwagi i oceny szczegółowe:

1. Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie sposób informowania o pomocy dla przedsiębiorców uregulowanej ustawą z dnia 12 sierpnia 2010 r. o wspieraniu przedsiębiorców dotkniętych skutkami powodzi z 2010 r. (Dz. U. Nr 148, poz. 992), zwanej dalej ustawą o wspieraniu przedsiębiorców.

Informacje o dostępnej pomocy, zwłaszcza warunkach udzielania pożyczek na usuwanie szkód powstałych w wyniku powodzi z 2010 r. w miejscu wykonywania działalności gospodarczej, zamieszczano na stronie internetowej KARR. Udostępniano, m.in. przez sieć internetową gotowe druki wniosków o udzielenie pożyczki. Na przełomie sierpnia i września 2010 r. KARR wysłała faxem do wszystkich poszkodowanych urzędów miast i gmin prośby o przesłanie wykazów poszkodowanych przedsiębiorców. Na ich podstawie pracownicy KARR informowali bezpośrednio przedsiębiorców o możliwościach uzyskania pożyczki (telefonicznie, a w przypadku niedysponowania numerem telefonów, listownie). Oprócz tego z inicjatywy KARR informacje o możliwości

pozyskania pożyczki ukazały się m.in. w Gazecie Wojewódzkiej z dnia 28 grudnia 2010 r., Nowinach Jeleniogórskich z 18 stycznia 2011 r., Gazecie Powiatowej Oława i Telewizji lokalnej „DAMI” w miejscowościach Jelenia Góra, Bogatynia, Gryfów Śląski, Porajów i Zgorzelec od dnia 16 października 2010 przez 16 dni – emisja 1 min. 15 sek. Pracownicy KARR pełnili też dyżury w poszkodowanych przez powódź gminach.

2. Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie organizację naboru wniosków o udzielenie pomocy oraz ich weryfikację. Niemniej jednak Izba zwraca uwagę na uchybienia polegające na żądaniu od przedsiębiorców dołączania do wniosków, obok dokumentów wymienionych w art. 7 ust. 3 i 4 ustawy o wspieraniu przedsiębiorców, także dokumentów niewymaganych tymi przepisami, tj. kserokopii dowodów tożsamości, zaświadczeń o wpisie do ewidencji działalności gospodarczej lub KRS, Regonu, NIP, a nadto dokumentów potwierdzających prawo do aktywów trwałych i obrotowych, które uległy uszkodzeniu. Żądanie od przedsiębiorców tych dokumentów w ocenie Najwyższej Izby Kontroli nie było uzasadnione. Wymienione bowiem przepisy art. 7 ust. 3 i 4 ustawy o wspieraniu przedsiębiorców zawierają zamknięty katalog informacji i oświadczeń jakich można było żądać od przedsiębiorców ubiegających się o pożyczkę na usuwanie szkód w rzeczowych aktywach trwałych lub obrotowych powstałych w wyniku powodzi z 2010 r. (potwierdzonych również w zaakceptowanym przez Ministra Gospodarki regulaminie udzielania pożyczek). Nałożenie na przedsiębiorców obowiązku dołączania dodatkowych dokumentów wydłużało procedurę rozpatrywania wniosku oraz narażało ich na dodatkowe koszty.

Najwyższa Izba Kontroli zauważa jednakże, iż posiadanie przez KARR w/w dodatkowych dokumentów sprzyjało rzetelnej weryfikacji informacji dostarczonych przez przedsiębiorców oraz nie miało negatywnego wpływu na przyznanie pożyczek.

Wszystkie wnioski o pożyczkę w liczbie 332, wpłynęły do KARR w terminie przewidzianym na to w art. 7 ust. 1 i 2 ustawy o wspieraniu przedsiębiorców, tj. 6 miesięcy od dnia wejścia w życie ustawy o wspieraniu przedsiębiorców¹. Pozytywnie rozpatrzono 330 wniosków, a 2 przedsiębiorcom odmówiono udzielenia pożyczki, z uwagi na niespełnienie kryteriów określonych w art. 3 ust. 1 pkt 2 ustawy o wspieraniu przedsiębiorców (zatrudniał więcej niż 50 pracowników) oraz nieuzupełnienie, pomimo wezwania, wniosku w koniecznym zakresie. Tym samym Izba uznaje wskazane przez KARR podstawy ich nieprzyznania za uzasadnione.

Szacowania szkód w miejscu ich wystąpienia dokonywała powołana przez Zarząd KARR komisja ds. szacowania szkód, która każdorazowo sporządzała protokół wraz z dokumentacją fotograficzną. Protokół ten włączano do dokumentacji wniosku w sprawie udzielenia pożyczki. W skład Komisji wchodziło 5 rzeczoznawców posiadających wieloletnie doświadczenie w związane z pracą w firmach ubezpieczeniowych.

3. Podczas kontroli szczegółowo zbadano dokumentację 33 wniosków wyłonionych losowo² z ogólnej liczby 330 pozytywnie rozpatrzonych wniosków o pożyczkę (tj. 10%). Wszystkie objęte tym badaniem wnioski były kompletne (uwzględniając dokumenty dołączone po ich złożeniu). W 31 badanych przypadkach umowę pożyczki zawarto w okresie do 13 dni od złożenia kompletnego wniosku, tj. w ciągu 14 dniowego terminu

¹ Ustawa z 12 sierpnia 2010 r. o wspieraniu przedsiębiorców weszła w życie z dniem ogłoszenia – 13 sierpnia 2010 r.

² Metodą losowania z interwalem

przewidzianego na to w art. 8 ust. 1 ustawy o wspieraniu przedsiębiorców, a w jednym po upływie 25 dni, a więc po upływie terminu ustawowego. Tłumaczono to niemożnością nawiązania w tym okresie telefonicznego kontaktu z wnioskodawczynią celem umówienia się na wcześniejsze podpisanie umowy. W związku z niewystosowaniem w tej sprawie żadnej korespondencji, wskazany brak możliwości nawiązania kontaktu z wnioskodawczynią nie był udokumentowany. W kolejnym zbadanym podczas kontroli przypadku, przygotowana przez KARR umowa pożyczki nie została podpisana przez przedsiębiorcę, wg. rozpoznania KARR, z uwagi na wycofanie na to zgody współprowadzącej przedsiębiorstwo małżonki.

4. Izba pozytywnie ocenia sposób i zakres przyznania przez KARR pożyczek objętych badaniem 33 przedsiębiorcom (32 faktycznie wypłaconych pożyczek). Wszystkie bowiem zostały przyznane na usuwanie szkód w rzeczowych aktywach trwałych lub obrotowych powstałych w wyniku powodzi w miejscu faktycznego wykonywania działalności gospodarczej (art. 2 ust. 2 ustawy o wspieraniu przedsiębiorców), jednokrotnie, do wysokości poniesionej szkody lecz nie więcej niż 50.000 zł (art. 5 cyt. ustawy). W przypadku 12 ubezpieczonych przedsiębiorców, którzy otrzymali odszkodowanie od ubezpieczyciela, kwota przyznanej im przez KARR pożyczki nie przekraczała różnicy pomiędzy wysokością poniesionych szkód a wysokością wypłaconego odszkodowania.

NIK zwraca jednak uwagę na opóźnienia w przekazywaniu środków należnych przedsiębiorcom na mocy zawartych umów pożyczki. Artykuł 8 ust. 5 ustawy o wspieraniu przedsiębiorców nakazywał wypłacić pożyczkę niezwłocznie po zawarciu umowy, tymczasem na 32 udzielone pożyczki, 13 zostało wypłaconych w terminie od 5 do 15 dni od dnia zawarcia umowy. Trudno zatem w tych przypadkach uznać, że wypłata pożyczki nastąpiła niezwłocznie po podpisaniu umowy.

5. Najwyższa Izba Kontroli nie wnosi uwag do sposobu dokonywania rozliczeń badanych umów. Po rzetelnie przeprowadzonej kontroli poniesionych przez przedsiębiorców wydatków, KARR rozliczyła 31 z 32 objętych szczegółowym badaniem pożyczek, w tym 23 w wyniku przedłożonych dokumentów w ciągu 6 miesięcy od dnia zawarcia umowy pożyczki, a 8 w wydłużonym przez KARR terminie o kolejne 3 miesiące (do czego była uprawniona w związku z przepisem art. 10 ust. 1 ustawy o wspieraniu przedsiębiorców). Podstawę przyjęcia rozliczenia we wszystkich przypadkach stanowiły przedłożone faktury i rachunki potwierdzające wykorzystanie udzielonych pożyczek zgodnie z przeznaczeniem, które zostały sprawdzone przez pracowników KARR. W wyniku dokonanych rozliczeń do 21 grudnia 2011 r. KARR wydała 16 decyzji umarzających 75% udzielonej pożyczki i 15 decyzji umarzających 100% (przedsiębiorcom, którzy w dniu wystąpienia powodzi byli ubezpieczeni od następstw klęsk żywiołowych).

Bieg jednego z objętych szczegółowym badaniem postępowań dotyczącego rozliczenia pożyczki w wysokości 27.100 zł został zawieszony (procedura rozliczenia nie została zakończona). W tym przypadku pożyczkobiorca przedłożył faktury i rachunki mające potwierdzić zgodne z przeznaczeniem wydatkowanie pożyczki w terminie określonym na to w umowie, tj. do 13 czerwca 2011 r. Jednakże dokonując kontroli poniesionych przez przedsiębiorcę wydatków, KARR powzięła - zdaniem Izby - uzasadnione podejrzenie podrobienia lub przedłożenia przez tego przedsiębiorcę podrobionych faktur celem rozliczenia pożyczki. O powyższym niezwłocznie zawiadomiono organy ścigania, bowiem działanie takie nosi znamiona przestępstwa

stypizowanego w art. 270 § 1 Kodeksu karnego,. Powstały zatem okoliczności uzasadniające uprzednie rozstrzygnięcie kwestii podrobienia lub użycia podrobionych faktur i rachunków przez właściwy organ ds. ścigania przestępstw lub sąd. Do czasu kontroli NIK prowadzący w tej sprawie śledztwo Prokurator Prokuratury Rejonowej nie zakończył prawomocnie postępowania. Tym samym nie wystąpiły okoliczności umożliwiające podjęcia przez KARR decyzji w sprawie umorzenia udzielonej pożyczki.

6. Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie wykorzystanie przez KARR środków otrzymanych od Ministra Gospodarki na pomoc dla poszkodowanych przedsiębiorców. Wydatki zaliczone do kosztów operacyjnych były zgodne z katalogiem określonym w art. 21 ust. 2 ustawy o wspieraniu przedsiębiorców.

Na wypłatę pożyczek KARR otrzymała łącznie 18.060,0 tys. zł (w 2010 r. 13.350,0 tys. zł, a w I kwartale 2011 r. – 4.710,0 tys. zł), z czego do 30 listopada 2011 r. wykorzystano 11.084,8 tys. zł (61,4%). Na wolnych środkach dotacji ustanawiano lokaty terminowe w wyniku czego, wg stanu na 30 listopada 2011r. uzyskano łącznie (za 2010 r. i 2011 r.) odsetki w kwocie 14.798 zł.

Izba nie wnosi uwag w zakresie zwrotu do budżetu niewykorzystanej kwoty dotacji, środków otrzymanych ze zwrotu pożyczek oraz przychodów z tytułu odsetek powstałych na rachunku bankowym gromadzącym dotacje. Zarówno niewykorzystana w 2010 r. część dotacji w wysokości 6.235,8 tys. zł, powiększona o zwróconą część jednej z pożyczek w kwocie 7,5 tys. zł została zwrócona na rachunek Ministerstwa Gospodarki w wymaganym terminie, tj. 11 stycznia 2011 r. Przychody z tytułu odsetek odprowadzono natomiast na rachunek tego Ministerstwa comiesięcznie.

Koszty operacyjne wykazane przez KARR jako poniesione w związku z udzielaniem pożyczek od listopada 2010 r. do listopada 2011 r. nie przekroczyły wskazanych w art. 21 ust. 3 ustawy o wspieraniu przedsiębiorców 5% kwoty wypłaconych przez fundusz pożyczek i wyniosły ogółem 367,1 tys. zł (3,3%).

Uwzględniając aktualny etap realizacji ustawy o wspieraniu przedsiębiorców, tj. rozliczania, umarzania oraz dochodzenia nierozliczonych oraz nieumorzonych części pożyczek udzielonych przedsiębiorcom, w zakresie którym nie stwierdzono nieprawidłowości i uchybień, Najwyższa Izba Kontroli Delegatura we Wrocławiu nie formułuje wniosków pokontrolnych oraz nie oczekuje odpowiedzi na powyższe wystąpienie pokontrolne.

Zgodnie z treścią art. 61 ust. 1 ustawy o NIK, w terminie 7 dni od daty otrzymania niniejszego wystąpienia pokontrolnego przysługuje Panu Prezesowi prawo zgłoszenia na piśmie do Dyrektora Najwyższej Izby Kontroli Delegatury we Wrocławiu, umotywowanych zastrzeżeń w sprawie ocen i uwag zawartych w tym wystąpieniu.